

ПРОГРАМА
розвитку Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України на
2026-2031 роки кандидата на посаду директора Інституту ботаніки
ім. М.Г. Холодного НАН України, доктора біологічних наук, професора,
члена-кореспондента НАН України, Заслуженого працівника освіти
України, Олександра Євгеновича ХОДОСОВЦЕВА

1. Стратегічний розвиток науки та міжнародне співробітництво

- **Формування стратегії провідної установи**

Розробка стратегії розвитку Інституту, її гармонізація із концепцією розвитку НАН України та закріплення статусу Інституту як головного науково-методичного центру ботанічних та мікологічних досліджень в Україні, що поєднує фундаментальні систематичні, флористичні, екологічні та експериментальні дослідження рослин і грибів.

- **Сучасні наукові напрями та стратегічні пріоритети**

Наукова стратегія Інституту має базуватися на поєднанні традиційно сильних напрямів із сучасними підходами та актуальними суспільними викликами. Основними пріоритетами на 2026–2031 роки визначаються:

- ***Біорізноманіття, систематика та моніторинг рослинного світу*** – дослідження різноманіття рослин, водоростей, грибів і лишайників, розвиток сучасної систематики та філогенії, моніторинг змін біоти й рослинного покриву.

- ***Функціональна біологія та адаптація рослин до змін довкілля*** – дослідження механізмів фотосинтезу, регуляції росту і розвитку, клітинних, структурних та фізіолого-біохімічних механізмів адаптації до абіотичних і антропогенних стресорів.

- ***Біобезпека, екологічні трансформації, охорона та відновлення екосистем*** – оцінка наслідків кліматичних змін, воєнних дій та інших антропогенних впливів на біорізноманіття, розробка методологічних засад їхнього моніторингу як підґрунтя для ухвалення оптимальних рішень щодо природокористування, консервації або активного відновлення екосистем.

- ***Інтеграція польових, експериментальних і цифрових методів*** – розвиток польової екофізіології, молекулярних і клітинних підходів, дистанційного зондування, ГІС-технологій та сучасних методів аналізу біологічних і просторових даних.

- **Розвиток експериментальної бази та кооперації між відділами**

- Розвиток спільної експериментальної та культуральної інфраструктури, уніфікація базових методичних підходів і розширення системи спільного використання обладнання. –

- Заохочення міждисциплінарної співпраці для проведення комплексних досліджень і підвищення ефективності використання наукового потенціалу Інституту.

- **Інтеграція в міжнародний науковий простір**

- Системне сприяння участі наукових груп у програмах EU Horizon Europe, LIFE, Erasmus+, COST тощо.

- Поновлення та розширення діючих угод про співпрацю з провідними ботанічними центрами світу.

- Створення юридично-організаційного «одного вікна» для супроводу участі дослідників у міжнародних проектах та програмах академічної мобільності.

- **Трансфер технологій**

Інтенсифікація патентно-ліцензійної діяльності та впровадження прикладних розробок.

2. Наукова інфраструктура, діджиталізація та видавнича діяльність

- **Збереження та розвиток національного надбання**

- Підтримка та фінансування Національного гербарію України (KW), колекцій культур мікроводоростей та шапинкових грибів.
- Впровадження сучасних методів збереження живих культур водоростей та грибів (кріозбереження).

- **Діджиталізація та FAIR-дані**

Систематичне оцифрування гербарних фондів, колекційних фондів та геоботанічних описів. Забезпечення їх зберігання відповідно до міжнародних стандартів та інтеграції до міжнародних баз даних (GBIF, EVA, sPlot, GrassPlot, TRY).

- **Розвиток академічних періодичних видань**

- Гармонізація та підтримка найкращих практик в редакційній політиці журналів Інституту («Український ботанічний журнал», «Альгологія», «Чорноморський ботанічний журнал», «Бюлетень УБТ») з міжнародними стандартами COPE та критеріями DOAJ Best Practice.
- Створення Ради головних редакторів журналів Інституту для координації та підвищення їх наукометричного статусу.

- **Стимулювання публікаційної активності**

Запровадження прозорої системи фінансового й морального заохочення за публікації у високоімпактних виданнях (Scopus/WoS), врахування цих показників при рейтингуванні та розподілі надбавок.

3. Кадрова політика, освітня діяльність та підтримка молоді

- **Посилення промоції та іміджевої політики**

Активізація популяризації наукових досягнень Інституту для залучення мотивованої молоді, талановитих випускників ЗВО на третій освітньо-науковий рівень за спеціальністю E1 Біологія та біохімія.

- **Мережева освітньо-наукова співпраця**

Запровадження спільних освітньо-наукових та сертифікатних програм, магістерських модулів у партнерстві з провідними закладами вищої освіти України з метою забезпечення наскрізної траєкторії підготовки майбутніх дослідників.

- **Підтримка молодих учених**

- Пришвидшення процедур кар'єрного зростання для перспективних молодих дослідників
- Активна підтримка та залучення Ради молодих учених до прийняття управлінських рішень.
- Стимулювання участі молоді у програмах національних та міжнародних стажувань.

- **Преемність наукових шкіл**

Запровадження інституту менторства, проведення регулярних загальноінститутських та міжвідділських наукових семінарів для передачі досвіду від провідних вчених.

4. Фінансово-господарська діяльність та матеріально-технічна база

- **Диверсифікація джерел фінансування**

Залучення позабюджетних коштів через міжнародні гранти, виконання госпдоговірної тематики та надання експертних послуг.

- **Фандрейзинг та партнерство**

Розвиток співпраці з українськими й міжнародними благодійними фондами, громадськими організаціями (бізнес, екологічні фундації) для фінансування польових досліджень, оновлення обладнання та адресної підтримки вчених.

- **Модернізація інфраструктури**

Покроковий план оновлення лабораторного устаткування, приладів та матеріально-технічного забезпечення експедиційних робіт.

- **Енергоефективність та безпека**

Пошук рішень щодо ремонту і утеплення приміщень, оптимізація комунальних витрат, забезпечення систем безперебійного живлення для критичної інфраструктури (збереження живих колекцій, гербарію та вартісного обладнання).

5. Екологічна експертиза, популяризація науки та взаємодія з суспільством

- **Прикладна та експертна роль**

- Посилення впливу Інституту у розробці нормативно-законодавчої бази у сфері охорони довкілля.
- Системна участь науковців у процедурах оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки.
- Науковий супровід розбудови природоохоронних мереж.

- **Сучасний PR та присутність у медіапросторі**

- Осучаснення сайту Інституту та інтеграція його з цифровими реєстрами і колекціями.
- Ведення офіційних сторінок Інституту та його підрозділів у соціальних і професійних мережах (Facebook, X, Instagram, BlueSky, LinkedIn, ResearchGate).
- Налагодження постійної взаємодії з Прес-службою НАН України та провідними національними й міжнародними ЗМІ для підвищення престижу ботанічної науки.

- **Науково-просвітницька діяльність**

- Регулярне проведення відкритих лекцій, тематичних воркшопів та майстер-класів провідних науковців Інституту для широкої громадськості. Активна залученість Інституту до Всеукраїнських днів науки, Фестивалів науки та інтерактивних науково-популярних проєктів.
- Реалізація спеціалізованих заходів для школярів, ліцеїстів та студентів (зокрема системна співпраця з Малою академією наук України) з метою популяризації ботаніки, мікології та екології та формування інтересу молоді до наукової кар'єри.

6. Управління, корпоративна культура та соціальний захист

- **Прозорість та демократичність**
 - Запровадження регулярних відкритих звітів керівництва Інституту.
 - Створення дорадчих органів для обговорення стратегічних рішень розвитку Інституту.
 - Систематичне оновлення нормативно-правової бази Інституту та її приведення у повну відповідність до законодавства про наукову діяльність і вищу освіту.
- **Соціальний захист та кадровий потенціал**
 - Збереження висококваліфікованого кадрового складу в умовах сьогодення.
 - Прозорий та зрозумілий розподіл стимулюючих надбавок за наукові досягнення та участь у виконанні проектів.
 - Тісна співпраця адміністрації з Профкомом та Радою молодих учених у вирішенні соціально-побутових питань співробітників.
- **Корпоративна культура**
 - Збереження та примноження давніх академічних традицій Інституту, підтримка функціонування та розвитку визнаних у світі наукових шкіл.
 - Запровадження нових традицій в управлінні та науковій етиці на основі найкращих українських і міжнародних практик.